

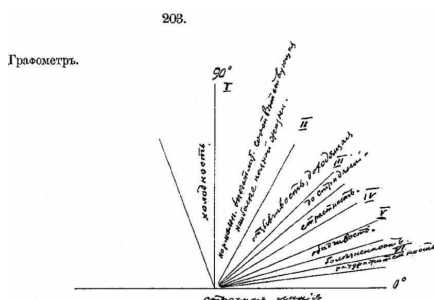
Az orosz grafológia kezdeteiről

Az orosz grafológiáról Magyarországon gyakorlatilag alig tudunk valamit, jóllehet annak kialakulása és fejlődésének kezdeti szakasza a magyaréval többé-kevésbé párhuzamosnak mondható. Feltételezhetően a cári birodalom hagyományosan jó francia kapcsolatai miatt azonban az orosz érdeklődők jóval hamarabb figyeltek fel a grafológiára, és így saját eredményekkel is korábban büszkélkedhetnek, mint az Osztrák–Magyar Monarchiában háttérben maradó magyar írásvizsgálók.

Grafológia a cári Oroszországban

Az 1880-as évektől kezdődően az orosz lélekbúvárok is egyre nagyobb figyelmet szentelnek a Michon által rendszerbe foglalt új tudománynak, a grafológiának. A növekvő érdeklődésre való tekintettel oroszra fordítják Adrien Varinard (Michon tanítványának) *Cours de graphologie en sept leçons* című grafológia tankönyvét, melyet 1889-ben Odesszában adnak ki. Ez az első ilyen tárgyú kiadvány az Orosz Birodalomban. Az első orosz grafológiakönyv néhány év múlva, 1894-ben jelenik meg Rigában, Ny. D. Ahsarumov és F. F. Tyiskov szerkesztésében. Jóllehet a *Grafologija ili ucshenyije ob individualnosztyi pizma* címmel kiadott mű lényegében Crépieux-Jamin rendszerezését követi, feltétlenül megemlítendő

Az írás dőlésének értékelése az 1894-es első orosz grafológiai tankönyvben

érdeme, hogy ez az első komoly próbálkozás e nyugat-európai tudomány orosz adaptálására. Az akkori grafológiai kiadványokhoz hasonlóan a könyvhöz egy különálló füzet is tartozik, amely több mint 200 írásmintát tartalmaz. A szerzők a grafológia jelentőségét illetően nagyon óvatosan fogalmaznak, és az előszót író D. D. Ahsarumov (*lásd a képen*) orvos doktor úgy véli, hogy a grafológia a kezdeti fejlődési szakaszában tapasztalati tudománynak tekintendő, s akkor éri majd el a kívánt állapotot, amikor megtörténik a kutatások pontos módszerének kidolgozása.

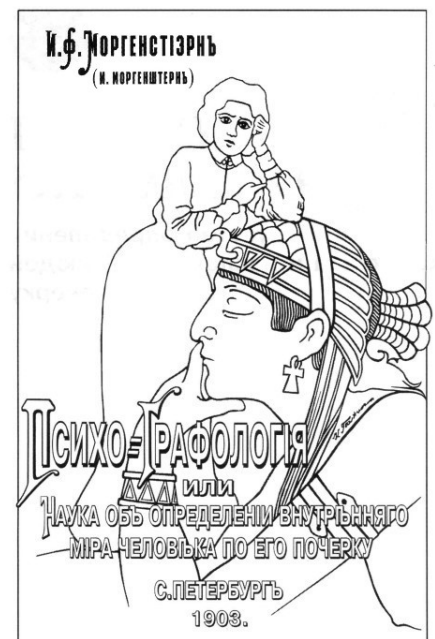
A 19-20. század fordulója előtt még több ismert nyugati szerző művét fordítják le oroszra, így 1897-ben *Kak uznaty harakter cseloveka* címmel megjelenik egy Michon-válogatásokból összeállított brossúra, 1898-ban, a francia *Revue des Revues* mintájára útjára bocsájtott *Zsurnal-zsurnalov* nyitószámában pedig Jean-Gabriel Tarde francia szociológus-kriminológus grafológiáról szóló írásának fordítása. A grafológia bűnösségben való alkalmazhatósága kapcsán 1899-ben Szentpéterváron kiadják az olasz pszichiáter-kriminológus, Cesare Lombroso grafológia tankönyvének orosz fordítását.

Az első jelentős orosz grafológus: I. F. Morgenstern

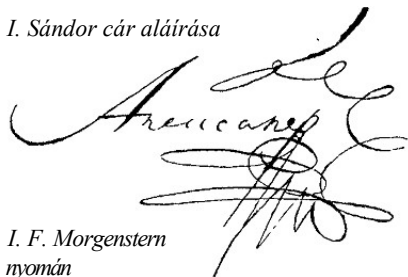
A múlt századfordulót megelőzően Oroszországban tehát már széles körben ismert és elismert tudomány a nyugatról ideérkező grafológia, miközben annak orosz nyelvi alkalmazására is komoly példákat találunk. I. F. Morgenstern

mintegy 15 évi tapasztalatgyűjtés után írja meg *Pszihogra-fologija ili nauka ob opregyelenyii vnutrennyevo mira cseloveka po jevo pocserku* (Pszicho-grafológia, avagy egy tudomány az ember belső világának feltárására a kézírás alapján) című könyvét, melyet 1903-ban adnak ki Szentpéterváron. Az író-lélekbúvár 694 oldalas könyvének fejezetcímei hűen mutatják annak szinte mindenre kiterjedő alaposágát: I. Írás- és grafológiatörténet; II. A pszicho-grafológia meghatározása; III. Alapvető jellemvonások és azok tükröződése az kézírásban; IV. A kézírás pszichografológiai jegyeinek részletes vizsgálata; V. A külső és annak tükröződése a kézírásban; VI. A levélborítékokon levő írások külön vizsgálata; VII. A foglalkozás féleségének tükröződése a kézírásban; VIII. Gyermekek írásai és a pszichografológia nevelési célok érdekében való alkalmazása; IX. A hivatástudat és az emberi képességek folyamatos fejlődésének felfedezése a kézírásban;

I. F. Morgenstern könyvének belső címlapja (Pszicho-grafológia, 1903)

I. Sándor cár aláírása

I. F. Morgenstern
nyomán

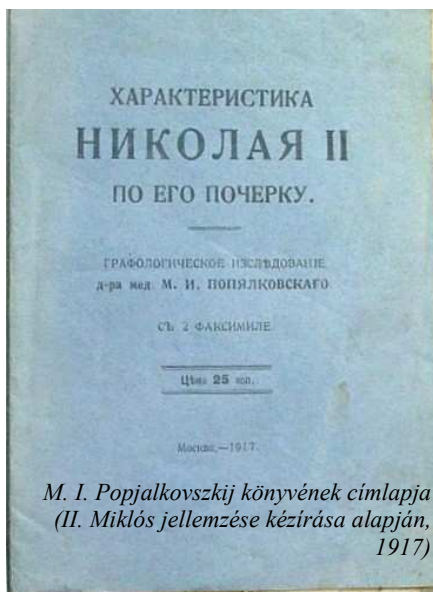
X. A különböző, pszichikai és fizikai tekintetben nem normális embertípusok kézírásának pszichografológiai törvényszerűségei; XI. Az írásvizsgálat általános fogásai és a pszichografológia szemléletes tanleckéje; XII. A főbb jellemvonások és azok grafikai jegyeinek elemi, egyszerűsített magyarázata; XIII. A jellegzetes történelmi embertípusok pszichografológiai feldolgozása, törvényszerűségeikkel, példákkal és aláírásokkal; XIV. I. Napóleon; XV. A nemzetiség tükröződése a csatolt kézírásokban és azok ősökre mutató tulajdonságai; XVI. Az aláírások fejezete.

Morgenstern munkásságával a grafológia tudományos megalapozottságát igyekszik erősíteni, meggyőződése szerint a pszichografológiai összefüggések, törvényszerűségek gyakran egyetlen vonalrészletben fellelhetők, és az egyszerű írás olykor több információval szolgál, mint a bonyolult. A grafológia gyakorlati alkalmazásának lehetőségeit Morgenstern leginkább a bűnüldözésben, a gyógyításban (különösen a pszichiátriában), valamint a pályaorientációban látja. Morgenstern másik érdekes művét a Pszeudo-személyiségek belső világa a kézírásban címmel 1910-ben adják ki, Szentpéterváron.

A 20. század elejének időszaka

Az orosz grafológia fejlődésének egyik legintenzívebb periódusa a 20. század elejére tehető. Az emberi lélek rejtelmei után kutató különböző tudományágak képviselői a gyakorlatban is alkalmazzák az íráselemzés addigi eredményeit. Tartalmas grafológiai publikációk és kiadványok jelennek meg, egyre

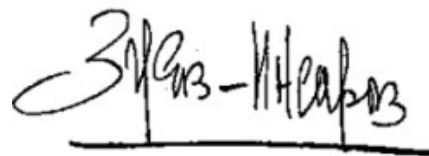
gyakoribbak a grafológiai előadások, összejövetelek, szakmai körök és egyesületek alakulnak (1909-ben Szentpéterváron létrejön a Grafológiai Társaság, majd a következő évben, Morgenstern vezetésével a Pszichografológiai Társaság). Ezen időszak jelentősebb kiadványai között említhető meg V. V. Majackij brossúrája (Grafológia, Moszkva, 1907), H. M. Siller-Skolnyik népszerű grafológiai (tan)könyve (Grafológia. Az ember jellemének, hajlamainak, adottságainak és általában a belső világának meghatározása a kézírás alapján. Teljes gyakorlati és közérthető tananyag, Varsó 1914), valamint M. I. Popjalkovszkij konkrét grafológiai elemző műve (II. Miklós jellemzése kézírása alapján, Moszkva, 1917).

M. I. Popjalkovszkij könyvének címlapja
(II. Miklós jellemzése kézírása alapján,
1917)

Írásvizsgálat a szovjet hatalom kezdeti időszakában

Közvetlenül a Szovjetunió megalakulása után a grafológia továbbterjedésében semmilyen törés nem tapasztalható. Az új tudomány elfogadásának és támogatásának fontos mutatója, hogy 1923-ban az Állami (Pétervári) Pszichoneurológiai Akadémia a grafológiát tudományosan is alkalmazható eszközként ismeri el. A szovjet hatalom tudományokhoz fűződő viszonyulási bizonytalanságainak köszönhetően a grafológia még több mint egy évtizeden át tovább

D. M. Zujev-Inszarov aláírása saját grafológia könyvének előszava végén (1926)

fejlődhet és erő-sődhet. Ebben számtalan orosz grafológusnak van nagy szerepe, közülük legfőképpen D. M. Zujev-Inszarov érdemel említést. Meghatározó műve, mely *Pocserk i licsnoszty. Szposzob opregyele-nyija haraktyera po pocserku* (Kézírás és személyiség. A jellem meghatározása a kézírás alapján) címmel jelenik meg 1926-ban, hosszú időn keresztül szolgál alapul a szovjet-orosz grafológusok legális képzésének, a későbbiekben pedig a grafológia illegális megismerésének. A késői sztálini időszakban ugyanis a grafológiát államilag nem ismerik el, azt határozottan tudománytalannak, reakciónak, burzsoá irányultságúnak tekintik. Az orosz grafológia addigi eredményeit azonban a háttérben sokan igyekeznek megőrizni, ily módon az 1980-as évek vége felé újjáéledő tudomány nem teljesen a nulláról folytathatja fejlődő pályáját.

Grafológia

a Nagy szovjet enciklopédiában

A világ egyik legrészletesebb és legnagyobb terjedelmű enciklopédiája minden kiadásában tartalmazza a grafológia címszót. Az 1930-as években megjelenő Szovjet Enciklopédia meglepő jóindulattal ír a grafológiáról, ráadásul többoldalas terjedelemben. Egyebek mellett így fogalmaz: „Az az elgondolás, hogy a kézírás összhangban van az író személy egyéni sajátosságaival és személyes pszichofizikai állapotával, kétségtelenül és teljes mértékben helytálló... Az írás tanulmányozása a modern tudományokban különös figyelmet érdemel.” A következő kiadásokban már az ellenkezőjére fordul a minősítés: „Grafológia – áltudo-

mányos elmélet, melynek értelmében az ember kézírásából következtetni lehet a jellemére, sőt még a külsejére is.” Újabb érdekes fordulat, és mintegy teljes visszatérés tapasztalható a Nagy szovjet enciklopédia utolsó – 80-as évekbeli – kiadásában: „Grafológia – az írás tanulmányozása, illetve annak vizsgálata, a célból, hogy abban az író tulajdonságai és pszichikai állapota miként tükröződnek. A grafológiát az ember egyéni sajátosságainak vizsgálatára használják a pszichológiában, a gyógyításban és a kriminalisztikában, mint pszichológiai és fiziológiai diagnosztikai eszközt más egyéb módszerek, pl. tesztek mellett.”

Az orosz grafológiát megalapozó nyugati grafológusok

A grafológia Oroszországba kezdetben Franciaországból, később Németországból, illetve Olaszországból kerül be. A többnyire jól ismert személyiségek közül mindegyiknek leginkább Jean-Hippolyte Michon, Jules Crepieux-Jamin, Adrien Varinard, Jean-Gabriel

Tarde, Adolphe Desbarolles és Arsène Aruss francia, Adolf Henze, Wilhelm Preyer és Hans Hinrich Busse német, valamint Cesare Lombroso olasz grafológusok nevét kell megemlíteni. E nevek közvetlenül fellelhetők a korabeli orosz grafológiai kiadványokban, ugyanis ellentétben sok neves nyugati grafológussal, orosz kollégáik részletes és egyértelmű irodalomjegyzékkel szolgálnak műveikben.

Orosz grafológusok

A grafológiára az emberi lélek rejtelmeivel foglalkozó orosz szakemberek nagyon széles köre figyel fel, így annak megismerése, elterjesztése és fejlesztése sokak érdeke. A pszichológusokon, orvosokon, pszichiátereken és fiziológusokon kívül, az írás elemzése iránt élénk érdeklődést mutat a kriminológiával, hipnózissal, fiziognómiával, kiromantiával és más okkult tudományokkal foglalkozók széles köre. Az orosz grafológia létrehozásában és fejlődésében legmeghatározóbb nevek (ábécérendben) a

következők: Ny. D. Ahsarumov, V. D. Berlov, Ny. A. Bernstein, Je. F. Burin-szkij, Cseszlav fon Csinszkij, R. I. Cseranovszkij, V. Ja. Dimerszkij, L. B. Filonov, F. Sz. Gruzgyev, L. B. Jermolajeva-Tomina, A. F. Lazurszkij, V. V. Majackij, I. F. Morgenstern, M. I. Popjalkovszkij, Sz. M. Potapov, G. Je. Ribinszkij, P. V. Riskov, H. M. Siller-Skolnyik, I. M. Szecsenov, F. F. Tyiskov, K. K. Vlagyimirov – és még sokan mások.

Urbán József

Irodalom

Urbán József: Cirill (orosz) betűszimbolika (szakdolgozat), Grafológiai Intézet, 2008
Таблицы типичных графологических знаков и автографов, (приложение к графологии) сост. Н. Д. Ахшарумовым и Ф. Ф. Тишковым, Рига, 1894
И. Ф. Моргенштерн: Психографология. Наука об определении характера и наклонностей людей по его почерку, Типография "Наука", 2006 (1903)
Д. М. Зуев-Инсаров: Почерк и личность, Перлит продакшн, Киев, 1992 (1926)
Илья Щеголев: Тайны почерка, Питер, Москва, 2007
А. И. Андреев: Время Шамбалы, Издательский Дом «Нева», Санкт-Петербург, 2002
Internet

Érdekes írások, írásos érdekességek

3,44 millió dolláros Lincoln-kézirat

Rekordáron kelt el a Christie's aukciósház New York-i árverésén Abraham Lincolnnak egyik kézirata. Lincoln 1864-es beszédének kézzel írott szövegéért 3,44 millió dollárt (802,4 millió forintot) fizetett egy telefonos licitáló, aki nem kívánta felfedni kilétét. Ez a legmagasabb ár, amit eddig történelmi dokumentumért fizettek. (Eddig a rekordösszeg 3,4 millió dollár volt, szintén egy Lincoln-kéziratért.)

A Lincoln születésének 200. évfordulóján elárverezett kézirat annak a beszédnek a szövege, amelyet 1864-ben, újraválasztása után tartott az elnök a Fehér Ház előtt. A négyoldalas dokumentum 1916-ig volt a család tulajdonában, majd Lincoln fia egy New York-i képvi-

selőnek, John A. Dwight-nek ajánlódta. Dwight özvegye 1926-ban adományozta az iratot a New York-i Southworth Könyvtárnak.

Újabb latin kézirat az interneten

Különleges, 12. századi kézirat digitalizálva elérhető a Wales-i Nemzeti Könyvtár honlapján.

A De Natura Rerum című tudományos traktátumot a Northumbriából származó teológus, filozófus és történész, Beda Venerabilis (672-735) készítette. A történetíróként és tudományos szerzőként ismert angolszász férfi élete javát Wearmouth és Jarrow monostoraiban töltötte. 692-ben lett diakónus lett, majd 703-ban pappá szentelték. Kora minden jelentős tudományos könyvéhez hozzáférhetett. Több teológiai, történelmi és tudo-

mányos szöveget írt, így az ő nevéhez fűződik a Historia ecclesiastica gentis Anglorum (Anglia egyháztörténete), amely Julius Caesar (aki itt az angolok apja nevet kapta) megérkezésétől 731-ig mutatja be a szigetország történetét. Nem sokkal halála után kapta a Venerabilis (Tiszteletreméltó) jelzőt, 1889-ben pedig szentté avatták.

A nemrég digitalizált kézirat, a De natura rerum a természettudomány világába kalauzol, és a kortárs világ ismeretanyagát foglalja össze. A pergamenre írt lapokra a 17. században egy észak-walesi könyvtárból akadtak, majd az 1920-as években a Wales-i Nemzeti Könyvtár kollekcijába kerültek.

A digitalizált kézirat megtekinthető itt:

<http://digidol.llgc.org.uk/METS/BED00001/physical?div=2&subdiv=0&locale=en&mode=reference>